

Uchwała nr 213
Rady Działalności Pożytku Publicznego
z dnia 24 lipca 2026 r.
w sprawie wniesionej przez Stowarzyszenie Sursum Corda
w przedmiocie praktyki stosowania uznaniowych kar umownych
w umowach o powierzenie lub wsparcie realizacji
zadań publicznych zawieranych z organizacjami pozarządowymi

Na podstawie art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338) oraz § 10 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie Rady Działalności Pożytku Publicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2052), Rada Działalności Pożytku Publicznego uchwala, co następuje:

§ 1

Rada Działalności Pożytku Publicznego po zapoznaniu się z wnioskiem Stowarzyszenia Sursum Corda w sprawie praktyki stosowania uznaniowych kar umownych w umowach o powierzenie lub wsparcie realizacji zadań publicznych w obszarze nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w ramach systemu ustanowionego ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej oraz po zapoznaniu się z opinią Mateusza Kokoszkiewicza – eksperta NGO **uznaje za niedozwolone stosowania uznaniowych kar umownych w umowach o powierzenie lub wsparcie realizacji zadań publicznych zawieranych z organizacjami pozarządowymi.**

§ 2

1. Rada Działalności Pożytku Publicznego przeanalizowała akty prawne dotyczące powierzenia lub wsparcia realizacji zadań publicznych:
 - 1) ustawę z dnia 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert

- i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań,
- 2) ustawę z dnia 05.08.2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej,
 - 3) ustawę z dnia 27.08.2009 r. o finansach publicznych
- i żaden z aktów prawnych regulujących zlecanie zadań publicznych organizacjom pozarządowym **nie przewiduje obowiązku ani nawet możliwości stosowania kar umownych** jako elementu umowy dotacyjnej.
2. Obowiązujący system prawny przewiduje już skuteczne mechanizmy reagowania na nieprawidłowości w realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe:
 - 1) na gruncie ustawy z dnia 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie:
 - a) obowiązek zwrotu dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranej nienależnie,
 - b) możliwość rozwiązania umowy,
 - c) uwzględnianie rzetelności rozliczeń przy ocenie kolejnych ofert;
 - 2) na gruncie ustawy z dnia 05.08.2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej:
 - a) możliwość rozwiązania umowy przez starostę,
 - b) wykreślenie organizacji z listy wojewody,
 - c) wykluczenie z udziału w konkursach na okres 2 lat od dnia rozliczenia dotacji i zwrotu środków wraz z odsetkami albo rozwiązania umowy;
 - 3) na gruncie ustawy z dnia 27.08.2009 r. o finansach publicznych:
 - a) zwrot dotacji wraz z odsetkami,
 - b) odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.
 3. Wprowadzanie dodatkowych kar umownych w umowach dotacyjnych prowadzi do podwójnego sankcjonowania tych samych uchybień, co jest sprzeczne m.in. z zasadą proporcjonalności.

§ 3

Rada Działalności Pożytku Publicznego zwraca uwagę, że **praktyka wprowadzania jednostronnych kar umownych narusza** w szczególności zasadę zaufania obywateli do państwa i stanowionego przezeń prawa (art. 2 Konstytucji RP) oraz ustawowe zasady partnerstwa, suwerenności stron oraz pomocniczości (art. 5. ust. 3 ustawy z dnia 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie).

§ 4

1. Uchwałę przekazuje się:
 - 1) Przewodniczącemu Komitetu do spraw Pożytku Publicznego,
 - 2) Współprzewodniczącej Komitetu do spraw Pożytku Publicznego,
 - 3) Związkowi Powiatów Polskich,
 - 4) Stowarzyszeniu Sursum Corda jako wnioskodawcy interwencji.
2. Wykonanie uchwały powierza się Współprzewodniczącym Rady Działalności Pożytku Publicznego, przy wsparciu sekretariatu Rady.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Współprzewodniczący
Rady Działalności Pożytku Publicznego
Michał Braun
Maciej Kunysz